

MAGYAR KÜRIR.

N^r. 37.

Indult Bétsből, Pénteken, Május' 8-dikén, 1829.

B é t s.

Tizennyoltz esztendeje már, hogy itt egy Társaság állott özve Nemes Aszszonyokból, mellynek tzélja egyedül a' jónak és hasznosnak előmozdítása. A' Társaság minden esztendőben közönséggé teszi nyomtatásban, mi végre fordítottak az általa özveszerzett segedelmek pénzek és jó végre szánt adakozások. A' mult 1828 esztendőben kiosztatott segedelmek és más jótétemények között ezek a' nevezetesebbek fordulnak elő:

A' Siket-némák Intézetében négy nevendék ifjat tartott ki a' Társaság tulajdon költségén. Egy mesterember, a' ki ezen Intézetből vett fel inast, és azt kitanítván felszabadította, illendően megjutalmaztatott a' Társaság által.

A' Vakok Intézetében egy nevendéket tartott ki a' Társaság.

A' Társaság Szemorvosa Jäger Károly Orvos Doctor, 57 szemnyavalyában szenvedők közzül 47-et meggyógyított, 7 még most is orvosi ápolás alatt van, 3 gyógyíthatatlannak találtatott.

Hatszáz Gyermekegyes aszszonyok vettek segedelmet esztendő alatt a' Társaságtól.

Báden mellett, a' Mária-Ispotályba ezen eszt. ben 272 betegek vétettek fel, kik közzül 222 meggyógyultak 28-an jobban lettek, 9-en segíteni nem lehetett, 13-an meghaltak.

Azon Intézet, mellyben a' Társaság gondoskodása alatt szegény sorsú leánykák igen jó előmenetellel taníttatnak minden féle aszszonyi munkákra a' legjobb állapotban vagyón.

Jan. 20-dikán álortzás bál tartatván a' Társaság tzélja előmozdítására, a' Ts. K. nagy Redut Szalában, annak jövedelméből 3000 külsővárosi szegények között osztatott ki tűzi fa, és 81-en pénzel is segítettek.

A' városban egy Polgári Patikárius 100 forint ára orvosságot ingyen adott a' Társaság gondoskodásából ápolgattott betegek számára.

Spanyol Ország.

Murcziából Apr. 4-dikén ezeket írják: „Egynehány nap óta a' föld rengése ritkában történik és nem olly erős, mint eddig volt. Néha 5—6 minútáig is tart ugyan, de a' rettenetes föld zúgás, mellyel eddig együtt járt egészen megszűnt. A' melly épületek az első földrázkodásakor még megmaradtak, a' későbbiek által azok is özvedüledeztek. Az Orihuelai kerületben elpusztított templomok száma 17-re, a' házaké 4000-re megy. Eddig már 2368 holt testeket ástak ki a' dűledékek alól, életben pedig 1207 megsebesítettek. Ketteen mint valamelly tsuda által életben és sérelem nélkül találtattak meg az özvedült falak

között. Rendkívül való környülállás vala ez, hogy egy 11 hónapos fiú gyermeket találtak az öszvedüledezett falak ürege alatt, ki ott öt napig minden eledelnélkül mégis életben volt, a' mellette öszvezúzott anyjának melljén. Ezta' tsudálatos módon megtartatott gyermeket az Érsek felfogta és felnevelteti. Az Orihuelai püspöki megyében már 700 árvákat szedtek öszve, kik ezen rettenetes szerentséltenség által szüléiktől megfosztattak. Egy kis kerületben, melly Bellugo Kardinál fundatziójának nevezetik, 400 földnyilások számláltattak meg, melyekből fekete és dögleletes víz buzog ki nagy mértékben. Ez ellen kéntelenek a' lakosok földjeiket elárkolni, minthogy az minden növevényt, mellyet ér, kiéget, és ha más vizek közzé keveredik, azokat is egészen elrontja; sőt a' mint azok a' tengerbe beömlöttek, abban nagy helyen a' halak is mind elvesztek. Olyan nyilásai is tünadtak a' földnek, mellyek homokot és hamut szórnak ki magokból, és azok között minden féle értz nemű részek találtatnak. — Murciából Apr. 7-dikén költ tudósítás szerént Apr. 6-dikán újra nagy rémülés terjedett el azon a' környéken, minthogy a' föld reggeli 2 órákor ismét megrendült. Ez a' rengés 10 pertzig tartott zúgás nélkül, ezt követte a' földnek ingadozó mozgása, mintegy 12 pertzig. Leírhatatlan a' lakosok féltelme és szörongattatása. Sokan, a' kik messziről ide utaztak, hogy a' természetnek ezen irtoztató jelenéseit és pusztításait láthassák, borzadva siettek vissza a' szerentséltlen tájjékokról. Egy néhány naptól fogva a' föld nyilásai tengeri tsigákat és más élő s teknős boritékú állatokat is szórnak ki a' föld színeré.

Madrid Apr. 16-dikán. Ugy látszik mint ha minden elementumok hartzolnának ellenünk. Az alatt, hogy a' föld in-

dulás Orihuelát és Murciát pusztítja; más részről a' Szélveszek a' felhőszakadással vetekedő özön esözések Új Castiliában iszonyú károkat tesznek. Ejjel nappal szakad az eső egy idő oltá, úgy hogy a' vizek a' vetéseket mindenütt elborították és azokat tetemesen megrontják vagy egészen semmivé is teszik. — A' mi leginkább tsudálkozásra indít az, hogy ugyan ez alatt, Ó Castiliában a' hol hasonlóképpen pusztító szélveszek járnak, rendkívül nagy szárazság van, melly miatt az aratáshoz minden reménységünk elveszett.

Frantzia Ország.

Páris, April. 27-kén. A' Követek Házában April. 21-kén, a' Pairek Dotatiojáról szolló törvényjavallás (minek utánna a' feljebbi napokon az általános vitások megestek) tzikkelyenként felvetett e'képpen: „A' firól fira szálló Dotatiok, öszveséggel 1,784,000 Frank, mellyeket a' Király Paireknek adott és a' Pairséghez kötött, 5 proCentes Inscriptiokká változtatnak, és a' Közönséges Adosságnak nagy könyvébe béíratatnak, s y mindazáltal, hogy egy egy Pairnek Dotatioja 12,000 Franknál több ne lehessen, kezdvén Sept. 22-kén 1829.“ — A' Biztosság ezen tzikkelyt így kívánta változtatni: „A' Pensiok, öszveséggel 2,186,500 Frank, mellyeket a' Király Paireknek adott, vagy a' mellyeket a' hajdani Senatorok, vagy a' Paireknek és Senatoroknak Özvegyjei vesznek, a' Pensioknak nagy könyvébe béíratatnak, kezdvén Sept. 22-kén 1829. Hasonlóképpen béíratatnak azok is, mellyek a' most még élő Senatorok feleségeiknek jövendőben adattathatnak.“ — Az Elölülő figyelmezteti a' Házat, hogy ez a' Változtatás 3 különböző (az 1, 6-ikán és 7-dikén) tzikkelyt egygyéolvaszt, továbbá

hogy örökös vagy firól'fira szálló Dotatiók helyett „Pensiokról“ beszéll, és végre, hogy ezen szavakat: „a' Dotatiók a' Pairséghez vagnak kötve“ egészen kihagyja. BavoUX és Cormenin Urak azt tanátsolják, hogy a' Pensio tsak a' régi Senatoroknak járjon, a' Paireké pedig (kik nem a' hajdani Senatorok között valók) kezdvén Január 1 napj. 1850, szünjék meg, mivel ezeknek nintsen igazi jussok a' Pensiohoz. „Mit csináltunk mi, Ország Házai és Ministeriumok — így szollott a' többek között Cormenin Ur — 1814 olta? Egyik Inconsequentiából a' másikba estünk. Nem akartuk a' Betsület-Rendjének elmaradt-fizetését megadni, noha a' Charta azt elismerte. Nem akartuk a' Kösségekre kivetett Requisitionokat (t. i. 1813-ról) megfizetni, noha azon Requisitionok az Országot a' Pusztítástól és rablástól mentették vala meg, 'sa' t. mindég eleibe tévén a' rossz szokáson épült just, az igazságon fundált jussnak. — Még onnan, hogy a' Király valakit méltósággal megtisztel és Pairségre emel, nem következik, hogy az Ország pénzt is tartozzon nékie adni. Azt, hogy a' Restaurationnak első napjaiban, a' Király hív szolgálinak és sokkoldussá tett nagy familiáknak bizonyos Dotatio adattott, azt tzelarányos és igazságos Rendszabásnak örömet esmerem; de minekutánna a' gazdag Hívalatok, az elvesztett jószágoknak visszaadása, 's az 1000 milliomra menő Kárpotló summa által minden vesztesség böven kipótoltatott: megszóllal lelkemesmérete és azt kiáltja, hogy az adófizelő népet nem kell tsigázni, és hasztalan a' Kintsct Kintstre halmazni. Ha tekintem az éhseget és nyomorúságot szenvedő szegény népet, a' szükséggel küszködő Szőlőmivelőket, a' nyomorult Ország-Útakat, az Oskola nélkül álló falukat és az Országos jövedelmeknek szomorú lejjebb lejjebb szál-

lását: nem tudom megfogni, mitsoda lélekkel kívánhatják a' bőséget az egyik résznél minduntalan nevelni, midőn a' másik rész a' legszükségesebbeknek is híjjával van.“ — A' Belső Minister Martignac Ur azt feleli: XVIII Lajosnak és X Károlynak Országglószékeinek nintsen arra szüksége, hogy magát Frantzia Ország szemei előtt mentegesse. A' Királynak kétségen kívül való jussa van Paireket nevezni. A' kinevezett Pairek között némellyeknek az 1814-iki és 1823-diki Kir. Rendelések Dotatiokat adtak, mellyeket a' Ház, esztendőnként a' Budget-volsa által megerősített. — Manguin Ur: „A' nevezett Paireknek a' Korona által adott segedelmeket (Subventions) a' Vitatás alatt lévő törvényjavallás, örökös Dotatiokká akarja tételni; a' Biztosság, Pensiokká kívánja változtatni; BavoUX Ur végre azt akarja, hogy 2850-ban szünjenek meg. A' törvény nem ad hatalmat a' Koronának arra, hogy az Ország jövedelméből egy bizonyos részt elszakaszson és abból valamelly Pairnek számára Örökös Dotatiokat formáljon. — Hasonló értelemben voltak Dupin és Constans Beniámin Urak, a' kik egyszersmind a' Belső Ministernek szemre hányásokat tettek, hogy szüntelen a' Király nevének szentelt pa'is'sa alá rejtezik, mihelyt a' Ministerium megtámadtatik. Constant Ur a' többek között monda: „A' Pairek a' Frantzia Orzági főbb és birtokosabb Rendnek Képviselei. Azt kérdem most már: nem képtelenség e' azt akarni, hogy a' szegény adófizetők, kik, különben is nyögnek az Adó terhe alatt, a' főbb és gazdagabb Rendnek Képviseleit is fizessék. Az Aristokratákat, a' gazdagságnak Képviseleit koldulni küldeni a' szegényekhez, hogy azoknak a' kenyereből eljenek. Ne mondja nekünk senki, hogy mi a' thronust támadjuk meg, mi

oltalmazzuk inkább a fetsérléstől, mely néki sirt akar ásni.“ Vokstra botsáttatván a' Bavoux és Cormenin Uraktól tanátsolt Változtatás, a' bal oldal mellette felállott, a' jobb Oldal és a' két Centrum, ellene — 's annál fogva vissza vettetett.

A' következő napokon ugyan ez a' tárgy folytatott. Az April. 23-iki Ülésen igen sokan (több mint 40 en) nem jelentek meg a' Bal oldalról. A' Constitutionnel igen fájlalta ezen elmaradást. A' Courier néyszerént ki írta a' Követeket, a' kik az Ülésen nem voltak jelen. Mellynek lett is következése, mert másnap alig volt egy két üres szék a' bal oldalon. A' 24-iki Ülésen a' tzikelyeknek felolvastatása elvégződött, és az egész törvény 217 voksal (127 ellen) elfogadtatott.

Duplan Úr (egy Prokátor) a' Követek Házához egy Eserdezőlevelet adott bé a' Párisi Nemzeti Gárdának vissza állittatásáért, igyekeztén benne megmutatni, hogy a' Királynak nem volt jussa pusztá tetszéséből a' Párisi Nemzeti Gárdát eltörteni. Ezt az Eserdezőlevelet Duplan Úr 500 Exemplárban ki nyomtattatta. Mellyért is April. 22-kén a' Fenyítő Politzia-Széktől 5 Hónapi rab-ságra és 500 Frank bírságra ítéltetett.

Nagy Britannia.

London April. 24-kén. A' Király születése napja a' Fő városban tegnap innepeltetett. Ugyan ezen napon lépnek erőbe (mint új törvények) az Emancipatiót tárgyozó két Billek *). — A' Cum-

*) A' Courier itt azt a' jegyzést teszi, hogy April. 23-ka más tekintetben is nevetés-nap, a' mennyiben két nagy embernek Shakespeare-nek és Cervantes-nek (1616-ban) halálának napja. — A' Király születése napja, melly külömben Aug. 12-kén esik, azért innepeltetik April. 23-kán

berlandi Hertzeg April. 21-kén butsut vett a' Királytól Windsorban, 's másnap elfogadta a' Canterburgi és Yorki Ersekeknek, az Irlandiai Lord-Primasnak, Gróf Eldonnak és más főembereknek látogatásait. — A' Király Apr. 27-kén elakarja Vindsort hagyni, és Londonban fog hat hetet tölteni, a' Sz. James Palotában készítik a' szobákat Öfgének fogadására. — A' Sachsen-Weimari Hertzeg Bernhard, és a' Hertzegné várattnak Londonban, mint a' kik Clarence Hertzegnek és Hertzegnének látogatására ide útban vannak. — Daly James Úr (Parlamenti Képviselője egy Irlandiai Megyének), a' mint a' híre van, Báró Dunsandle névvel Párré fog neveztetni. Ez által alkalmatosság adódik az Irlandusoknak újonnan nyert jussoknak gyakorlására, és egy Katholikus Képviselőnek választására. Két vagy három Katholikus Candidatusok már szóban is vannak, a' kik ezen megtszítettetésre számot tartanak. — A' Courier jelenti, mint első következtetést az Emancipations-Billnek, hogy Cashelken, (melly Város Irlandiában, egyszersmind Érseki lakóhely) Husvét Reddjén egy Békevendégség fog tartatni, mellyen a' Városban és az ott körül belől lakó előkelő Protestánsok és Katholikusok jelenfognak lenni. — Lake, St. Helen's és Roden Lordokat (a' kik a' Katholikus Billnek ellene voksoltak) Hertzeg Wellington elbótsáttotta azon Udvari Hivatalokból, mellyeket viseltek.

Némelly Újságlevelek nem akarják hinni, hogy a' Parlament Május végén vagy Junius elején eloszlattatnék, azt mondván, hogy ámbár a' honnyi dol-

(Sz. György napján) mert még ilyenkor az Uri világ Londonban együtt van; nyáiban el van oszolva a' falusi jószágokban.

gok hosszabb Parlamentet nem kíván-
nak is, a' külső dolgokra nézve mind-
azáltal szükséges, hogy a' Ministerek
bizonyos kérdésekre feleletet adjanak
minekelőtte a' Parlament elbótsáttatnék.
A' Courier azonban más vélekedés-
ben van, és Vétségnek tartja a' Politika
ellen, ha az Alkudozásoknak elvégződé-
se előtt, koránvaló vitatások kezdetnek,
pendente lite, az az minekelőtte a'
tízéja az Alkudozásoknak elérettetnék,
vagy azoknak sikeretlensége megbizonyo-
sodnék; akkor, igen is — de nem elébb
— kötelessége leszen az Országlósze-
nek az illető Irásokat és Aktákat esme-
retessé tenni.

Lengyel Ország.

Ó Fge Miklós Tsászár magát Len-
gyel Királyja a' f. E. Május 24-kén meg-
fogja koronáztatni. Az erről kiadott Hi-
vatalos Hirdetés e'képpen következik:

A' Lengyel Királyi Igazgató-Tanáts
siet a' Közönségnek tudtára adni Ó Fel-
ségének a' Tsászárnak a' f. E. April 5-
kén (17-kén) költ következő Rende-
lését: „Isten Kegyelmeből, Mi I Miklós
minden Oroszoknak Tsászára, Len-
gyel Országnak Királyja, 's a' t. Minde-
neknek és kinek kinek, a' kit különö-
sen illet, adjuk tudtára: tekintelben vé-
n Lengyel Országunk Constitutiojának,
mellyre a' szokott Esküvést letettük, 45-
dik tizikelyét, elvégeztük magunkban,
hogy mint Lengyel Király, Varsó Fő
Városunkban, szeretett Hitvesünkkel A
lexandra Tsászárnéval együtt magunkat
megkoronáztatassuk, és ezen Actusra a'
f. Eszt. Május Havának 12-ik (24-dik)
napját határozzuk. — Mellynek követke-
zésében minden Senatorok, Ország-Kö-
vetei és Küldöttjei a' nevezett Fő Vá-
rosban, a' Koronázás előtt öt nappal ösz-
ve fognak gyűlni. A' kiket is Mi bizo-

nyosokká teszünk Királyi Kegyelme-
ről, és ajánljuk őket az Isten jószágába.
— Költ Sz. Pétervárában April. 5-kén
(17-kén) 1829. Országlásunknak negye-
dik esztendejében. (Aláírás) Miklós.

(Aláírás) Minister Status Titoknok

Gróf Grabovski István.

Egyezik az Eredetivel: (Aláírás) Sta-
tus Tanátsos Generalis Kosseki

Az Igazgató-Tanáts nem kételkedik
felőle, hogy ezen Hirdetést az Ó Felsé-
ge Koronáztatásáról, az Ország lakosai
azzal a' belső örömmel és háládatos ér-
zéssel fogják venni, a' mellyel az ezen-
nel közönségesse tétetik. Varsó April.
28-kán 1829. Status-Minister: W. Sobolevsky.

Smyrnai Tudósítások.

A' Smyrnai Újság e'ként adja elő
Mártz. 29-dikén az Orosz tengeri erő-
nek mennyiségét a' Közép- és a' Fekete
tengeren.

A' Közép tengeren van: 8 Lí-
neahajó, ú. m. Azoff, 74, Mihály Nagy
Hertzeg 82, Newsky Sándor 74, la Fe-
re Champenoise 84, Ezekiel 74. Vladi-
mir 74, Constantin 74, és Emmánuel 60,
ágyús. — Fregátok: Lovitz Hertzegné
50, Constantina 44, Mária 44, Olga 44,
Alexandra 44, Castor 44, és Helena 36
ágyús. — Korvette egy, Gremiatsky 24
ágyús. — Brigg, kettő 20, és kettő 18
ágyús. Ezen husz hadi hajón van ösz-
veséggel 1002 ágyús.

A' Fekete tengeren van: 9 Lí-
neahajó, ú. m. Páris 110, Iső Ferentz
110, Mária Tsászárné 84, Burkus Ki-
rály 84, Panteleimon 84, Holland 74,
Éjszaki sas 74, Skoene 74, és Parmion
74 ágyús. — Öt Fregát, mellyek köz-
zül a' legnagyobbik 56 a' legkissebbik
36 ágyús. — A' Korvették, Briggék és
apróbb hadi hajók száma 28. Ezen 40

hadi hajókon vagyon mindössze 1550 ágyú.

A' mult Octóberben négy új Fregát eresztetett a' fekete tengerbe, az Orosz hajó műhelyekről; de még nem bizonyos, hogy ezek a' jelenvaló ideji háborúban részt vehetnek e' vagy nem.

Portugallia.

Lisbona, April. 11-kén, (a' Quotidienneből) April. 10-kén D. Miguel, két Hugaitól késértetve megjelent a' Lisbonai Patriárchai Templomban, a' hol a' megboldogult Páának XII Leonak lelkéért nagy Mise tartatott, és annak végével Donna Maria Francisca Benedicta Hertzeg Aszszonyt meglátogatta. — Ezen rövid tudósítás (melly a' Lisbonai Udvari Újságból vagyon véve) eléggé megtzáfolja azon hamis költeményeket, mellyeket a' liberális Frantzia Újságlevelek (s későbbben a' Német Országiak is) hirteltek, mellyek elsőben azt állították, hogy D. Miguel megölte a' Hugát Isabella Hertzeg Aszszonyt, későbbben azt írták, hogy tsak fogságba tétette, végre — hogy Klambromba záratta.

Pápa Birtoka.

Ő Szentsége a' Consistoriumnak Titoknokját Polidori Urat, a' Püspököket vizsgáló Congregationnak Titoknokjává, s Grimoldi Urat a' Consulta Titoknokjává nevezte. — A' Frantzia Követ a' Török Udvarnál Generális Gróf Guillemint Nápolyból Rómába jött. De, a' mint hallatszik, kevés napok mulva ismét elhagyja Romát és Nápolyba vissza mégyen, hogy onnan Konstántinápolyba utazzon.

Ejszaki-Amerikai Egyesült Statusok.

Washingtonban Mártz. 12-kén Clay Úrnak tiszteletére a' Városnak előkelő Polgárjai nagy Vendégséget adtak. Clay Úr, hajdani Elölülője a' Rép-Viselek Házának és Adams Ur alatt Stá-

tus-Titoknak, talentomaira és nagy tapasztaltságára nézve az Eszak Amerikai Statusoknak legnevezetesebb emberei közé tartozik, a' ki a' közelebbi alkalmatossággal az Elölülőségre is Candidatus volt; de most minekutánna Jackson Úr leve az Elölülő, minden Országos Hivataloktól elmaradt. Ezen vendégségben minekutánna több Toastok (poharak valakinek az egészségéért) üritettek, Clay Ur felállván egy beszédet tartott a' Vendégekhez; mellyben a' többek között ez a' megjegyzést érdemlő hely fordul elő: „En ellene voltam az új Elölülő Választásának, mert nem hiszem, hogy néki az a' tapasztalása, Charactere, s egyéb tulajdonságai volnának, mellyeket Országunknak legfőbb méltósága szükségesképpen meglíván; ellene voltam, mert az ő Választása nem egyéb volt mint katonai szolgálatjának meghálálása. Valóban tsudálkozásra méltó, hogy Amerikának 9 független Statusai közzül 8-nak Generálisok a' fejei. Gen. Lavelle nyilvánosságos erőszakkal forgatta fel a' La Platai Köztársaságot; Bolíviában Gen. Santa-Cruz az Igazgatásnak feje; Chiliben Oberster Pinto Uralkodik; Peruban Gen. Lamar; Columbiában pedig Bolívar. Közép Amerika belső háborúságokkal bajlódik, és egyik Katonai Iga alól a' másikba esik; Mexikóban Pedraza volt Elölülővé elválasztva, de Gen. Guerrero, amaz kiüzettetvén, nyeré el a' fő hatalmat. A' Márt. 4-iki ágyú durrogás nekünk is azt jelentette, hogy Hazánknak Kormány-székére itt is egy Generális emeltetett. Mi egyébaránt szerentésescheb valánk, mint szomszédjaink, mert a' Választásban nem láttuk a' nyilvánosságos erőszakot uralkodni.“ —

*) A' kilentzedik Status Amerikában, a' hol a' főhatalom nem Katona kezében van, Paraguay az esmeretes Dr Francia igazgatása alatt.

**A' Tudományok Öszszeségének
I-ső Kötetjéről,
A' Philologiai Tudományokról
való**

J e l e n t é s.

Az Encyclopaediai, Conversatiói, Bibliothécai Szótároknak, mellyekkel a' mostani idők bővölködnek, a' tudományos Öszszeállás és Viszonyra nézve való híjjai, arra bírtak engemet, hogy egy szélesebben terjedő, minden tárgyakat szoros Öszszefüggésben előállító Tudományok Rendjét kezdjek el, mellyből nem csak nevezeteket, nem csak történeteit, (mint a' sok, de soha nem nyomos tudományú Szótárokban); hanem belső valóságait, és külső formájok szerint való alkottatásait is el lehessen látni.

Ezen Tudományok Öszszeségének Iső Kötetje ezennel nyomtatás alá jönne, úgymint: I.) A' közönséges Tudománykerület; és az én helyhetesemre nézve legnéhezebb II.) Nyelvtudományok Osztálya: ebben különösen ezen Nyelvtudományok:

A.) Mennyiségekre nézve. I.) Nyelvtörténet (az időben). II.) Írástörténet (a' hízakban). 1.) Szóírás és Olvasás: A.) Betűkkel: a.) Magyar írás és olvasás a.) új; b.) ó Magyar Diplomatica. B.) Keleti íráások és olvasások: a.) Sidó írás és olvasás. b.) Syriai írás és olvasás. c.) Arabs, Persa, Török íráások és olvasások. c.) Nyugoti íráások és olvasások: a.) Deák, b.) Görög írás, és olvasás. B.) Jelekkel: a.) Régi jelírás, b.) Új jelírás: a.) Közönséges írás, Pasi-graphia. b.) Titkos írás, és az ezt megfejtő tudomány. c.) Gyorsírás. d.) Tovaírás, Telegraphia. e.) Siketnémák betűji. 2.) Gondolatírás emlékezetekkel.

B.) Minéműségekre nézve: I.) Kö-

zönséges Gramatica. II.) Különös Nyelvtudományok: 1.) Született, vagy Magyar nyelvtudomány. 2.) Idegen nyelvméreték: A.) Keletiek: a.) Sidó Grammatica. b.) Syriai Gramm. c.) Arabs Gram. B.) Nyugotiak: a.) Deák nyelvméret. b.) Görög nyelvméret. III.) A' szavak tulajdonságairól való tudomány, Szótártudomány.

C.) Viszszonosságaira nézve: I.) Az írt munkák Mivőltojokra nézve, Íratítélés, Critica. II.) Az írt munkák Okozatjaira, vagy Jelentéseire nézve, Íratértés. 1.) Kitétel által, Exegesis: a.) Közönségesen. b.) Különösen: a.) Törvényt magyarázó tudomány. b.) Szentírást magyarázó tudomány. — 2.) Áltattétellel, fordítás tudomány.

D.) Viszonzódásokra, (modalitásokra) nézve: A' Beszéddel, mint gondolkodásunk hordozójával való bánásból előálló Szelidebb tudományok: I.) Folyóbeszédben, Rhetorica. II.) Kötött beszédben, Poësis.

Ezen 30 féle Nyelvtudományok esmértetéséből áll a' Tudományok Öszszeségének első Kötetje, a' melly csak előfizetés útján jelenhet meg, ígykezvén az idevaló Könyvnyomlató Intézet, mind a' körülünk meg szokatlan Keleti íratok nehézségeit meggyőzni, mind ékes új betűji által a' külsőnek is díszet adni.

Alázatosan kérem tehát az egész olvasni szerető Közönséget, minden Tudományok Kedvellőjit, a' Hazai Tudósokat, ezen első Kötetre magokat e' következő helyeken a' jövődő előfizetésre béíratni:

Bétsben, T. T. Prof. Márton Jó'sef Úr,
a' Magyar Kurir Szerkezetője.

Debretzenben, T. T. Erdő-Mester
Kereszeghi Szabó János Úr.

- Egerben, T. T. Tulsitzky Feretz Úr, a' Phil. Doct. és Prof.
 Eperjesen, T. Kollár Gottfried J. Könyvkötő Úr.
 Erdélyben Kolosváron, az Erdélyi Híradó-Szerkeztetője T. T. Kisszántói Pethe Ferentz Úr.
 Győrben, T. T. Bresztyenszky Adalb. Ant. Úr, a' Mathes. Köz-tanítója és T. Schweiger Könyváros Úr.
 Kassán, T. T. Terhes Sámuel Úr, és T. Vajda Pál Könyváros Úr.
 Résmárkon, T. T. Mihalik Dániel Prof. Úr.
 Komáromban, T. T. A. Szopori Nagy Pál. Úr, Ev. Pred.
 Losontzon, T. T. Steller János Phil. P. Úr.
 Miskóltzon, T. T. Eörkényi Ferentz Lajos, Hites Ügyvéd Úr.
 Pápán, T. T. Márton István Úr, a' Philos. és Mathes. Rend. Tanítója.
 Pesten, T. T. Orvos Doktor Balogh Pál Úr: és T. Eggenberger Könyváros Úr.
 Posaonban, T. T. Schverlay Mátyás Theol. Prof. Úr; és T. Schweiger Könyváros Úr.
 Sopronban, Fő Tiszt. T. Kis János Úr, Dunántúli Ev. Superintendens.
 Szahmáron, T. T. Cseresnyés Sámuel Prof. Úr.
 Váradon, T. T. Bredecker Jó'sef Úr, a' Phil. Doct. és Prof.

Nagy lekötelezéssel kérvén mind ezen tisztelettel említett Urakat, hogy engem a' jövő Júliusig, vagy ha majd

szükség lenne Septemberig, az előre felírandók száma felől tudósítani méltóztassanak: mert míg elegendő előrejelentők nem lesznek, addig ezen bajos nyomtatáshoz fogni nem lehet.

Ezen Kötetnek az ára, melly a' példány általvevésekor fog letétni, leszsz 1 forint ezüstben. A' többi Kötetekről ezen első elfogadtatása előtt semmit nem ígérhetek. De a' mint a' Nyelvtudományok előállításából láthatni, nem a' szabad tetszés szerént való elfejtést, hanem a' gondolkozás formájival való összetélt vévén vezérül: a' több Tudományosztályokat is, ahoz a' tökéleteséghez, mellyben a' külön Tudományok akármi szaporodások mellett is, állandóan megmaradnak, közelebb vinni igyekszem. Sáros-Patakon, Martius 21-dikén 1829.

Nyiry István.
 a' Philos. közönségés Tanítója.

A' pénz folyamát Május 7-dikén; közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 97 9/16.
 Az 1820-béli sorsosok, —
 Az 1821-béli hasonlók, —
 Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 53 5/8 for. keltek, mind Conv.
 A' Bank-Aktziák keltek 119 5/10 forinton Conv. Pénzben.

A' Gabonának ára; Po'sonyi mérő szerént, Váltó Tzedulában.

Tiszta Búza: Hetszeres: Rozs: Árpa: Zab: Kukoritza.
 Posonb., Május 1. n. 6 f. 24 kr. 5 f. 24 kr. 4 f. 42 kr. 3 f. 24 kr. 2 f. 39 kr. 3 f. 30 kr.
 Sopronb. Május 1. n. 7 f. 30 kr. 5 f. — kr. 5 f. 18 kr. 4 f. 15 kr. 2 f. 54 kr. 4 f. 24 kr.
 Mosonban, Május 2. n. 6 f. 45 kr. 5 f. 15 kr. 4 f. 54 kr. 3 f. 24 kr. 2 f. 36 kr. 4 f. — kr.
 NSzombat. Apr. 28-án. 6 f. — kr. 5 f. 6 kr. 4 f. 6 kr. 3 f. 6 kr. 2 f. 15 kr. 3 f. 12 kr.

Szerkeztető és Kiadó M á r t o n J ó ' s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742')

Nyomatató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)